

ΠΕΪΝΑ

πεινά, η, ουσ. [<αρχ. πεΐνα], η πείνα. **1.** μεγάλη φτώχεια: «μεγάλωσε μέσα στην πείνα και τη δυστυχία». **2.** η διαρκής έλλειψη τροφίμων και οι δυσχέρειες που συνεπάγεται η έλλειψη αυτή: «στην Αφρική χιλιάδες άνθρωποι πεθαίνουν απ' την πείνα». **3.** έντονο αίσθημα στέρησης: «σεξουαλική πείνα». (Ακολουθούν 44 φρ.)·

- άγρια πείνα, βλ. φρ. *διαβολεμένη πείνα*·

- αλληθώρισα απ' την πείνα, πεινώ πάρα πολύ, πεινώ υπερβολικά: «βάλε μου γρήγορα να φάω κάτι, γιατί αλληθώρισα απ' την πείνα»·

- αλληθώρισε το μάτι μου απ' την πείνα ή το μάτι μου αλληθώρισε απ' την πείνα, βλ. φρ. *αλληθώρισα απ' την πείνα*·

- απεργία πείνας, τρόπος διαμαρτυρίας ή διεκδίκησης των δικαιωμάτων κάποιου που εκδηλώνεται με αποχή από το φαγητό: «απειλεί πως θα κάνει απεργία πείνας, αν δε γίνουν δεκτά τα νόμιμα αιτήματά του»·

- *ας με λεν βοϊβοδίνα κι ας πεθαίνω απ' την πείνα ή ας με λεν βοϊβοδίνα κι ας ψοφώ από την πείνα*, βλ. λ. [βοϊβοδίνα](#)·

- *ας με λένε δημαρχίνα κι ας πεθαίνω απ' τη πείνα ή ας με λένε δημαρχίνα κι ας ψοφώ από την πείνα*, βλ. λ. [δήμαρχος](#)·

- *βρομάνε τα χνότα του απ' την πείνα*, βλ. λ. [χνότο](#)·

- *γαμημένη πείνα*, βασανιστική πείνα: «έχω μια γαμημένη πείνα, κι αν δε βάλω κάτι στο στόμα μου, θα σωριαστώ κάτω»·

- *γαλιζει το μάτι μου απ' την πείνα ή το μάτι μου γυαλίζει απ' την πείνα*, βλ. φρ. *αλληθώρισα απ' την πείνα*·

- *δε βλέπω μπροστά μου απ' την πείνα*, πεινώ υπερβολικά: «έχω να φάω απ' το πρωί και δε βλέπω μπροστά μου απ' την πείνα»·

- *δε σε βλέπω απ' την πείνα*, βλ. φρ. *δε βλέπω μπροστά μου απ' την πείνα*·

- *διαβολεμένη πείνα*, πολύ μεγάλη, ανυπόφορη πείνα: «βάλε μου γρήγορα να φάω, γιατί έχω διαβολεμένη πείνα»·

- *είμαι στην πείνα*, βλ. φρ. *πεινώ πείνα*·

- *είμαι πεθαμένος απ' την πείνα*, βλ. φρ. *πεθαίνω απ' την πείνα*·

- *είμαι ψόφος απ' την πείνα*, βλ. φρ. *είμαι πεθαμένος απ' την πείνα*·

- *έπεσε πείνα*, **α.** παρατηρείται διαρκής έλλειψη τροφίμων με όλες τις δυσχέρειες που συνεπάγεται αυτή η έλλειψη: «στην Κατοχή έπεσε τέτοια πείνα, που ο κόσμος πέθαινε στους δρόμους». **β.** περνώ περίοδο στέρησης και φτώχειας: «τον τελευταίο καιρό πάω να τρελαθώ, γιατί έπεσε πείνα». **γ.** νιώθω έντονο το αίσθημα της στέρησης: «έπεσε πείνα, φιλαράκι μου, γιατί έχω να σταυρώσω γυναίκα δυο μήνες». Στον τύπο *έπεσε μια πείνα!* επιτείνουμε τις έννοιες και η φρ. κλείνει πολλές φορές με το *μα τι πείνα(!)*·

- *έχω άγρια πείνα ή έχω άγριες πείνες*, βλ. φρ. *έχω μια πείνα(!)*·

- *έχω μια πείνα! ή έχω κάτι πείνες!* πεινώ υπερβολικά: «βάλε μου ό,τι να 'ναι να φάω, γιατί έχω κάτι πείνες!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *που δε σε βλέπω!* ή είναι άλλες φορές που η φρ. κλείνει με το *μα τι πείνα!* ή *μα τι πείνες(!)*·

- θόλωσα απ' την πείνα, βλ. φρ. αλληθώρισα απ' την πείνα·
- θόλωσε το μάτι μου απ' την πείνα ή το μάτι μου θόλωσε απ' την πείνα, βλ. φρ. θόλωσα απ' την πείνα·
- θόλωσε το μυαλό μου απ' την πείνα ή το μυαλό μου θόλωσε απ' την πείνα, βλ. φρ. θόλωσα απ' την πείνα·
- λιγώθηκα απ' την πείνα ή λιγώθηκα στην πείνα ή λιγώθηκα της πείνας, πείνασα πάρα πολύ: «σταμάτα κάπου να τσιμπήσουμε κάτι, γιατί λιγώθηκα απ' την πείνα»·
- μ' έκοψε (η) πείνα, πείνασα πάρα πολύ: «όλη τη μέρα δεν έβαλα τίποτα στο στόμα μου και προς το βραδάκι μ' έκοψε η πείνα»·
- μ' έπιασε (η) πείνα, πείνασα: «δώσε μου να βάλω κάτι στο στόμα μου, γιατί μ' έπιασε πείνα»·
- μ' έπιασε μια πείνα! ή μ' έπιασαν κάτι πείνες! πείνασα πάρα πολύ: «μ' έπιασε μια πείνα, που, αν δε βάλω κάτι στο στόμα μου, θα πέσω κάτω». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *που δε σε βλέπω!* ή είναι φορές που η φρ. κλείνει με το *μα τι πείνα!* ή *μα τι πείνες(!)*·
- μ' έχει στην πείνα, το ερωτικό μου ταίρι, για λόγους ιδίως συννετισμού ή τιμωρίας, μου στερεί τη σεξουαλική επαφή: «απ' τη μέρα που άργησα αδικαιολόγητα να πάω στο ραντεβού μας, μ' έχει στην πείνα». Συνών. *μ' έχει στη δίαιτα*·
- μαύρισε το μάτι μου απ' την πείνα ή το μάτι μου μαύρισε απ' την πείνα, βλ. συνηθέστ. αλληθώρισα απ' την πείνα·
- με δέρνει η πείνα, υποφέρω από την πείνα: «είμαι τόσο φτωχός που με δέρνει η πείνα». Στον τύπο *με δέρνει μια πείνα!* ή *με δέρνουν κάτι πείνες!* επιτείνουμε την έννοια και η φρ. κλείνει πολλές φορές με το *μα τι πείνα!* ή *μα τι πείνες(!)*·
- με ζώνει η πείνα, βασανίζομαι από την πείνα που νιώθω, πεινώ υπερβολικά: «όταν με ζώνει η πείνα, μπορώ να φάω ένα βόδι στην καθισιά»·
- με θερίζει η πείνα, πεινώ πάρα πολύ, νιώθω βασανιστική πείνα: «δυο μέρες δεν έβαλα μπουκιά στο στόμα μου και με θερίζει η πείνα»·
- μεροκάματο πείνας, βλ. λ. μεροκάματο·
- μισθός πείνας, βλ. λ. [μισθός](#)·
- ξεγελώ την πείνα μου, τρώω κάτι λιγοστό, πρόχειρο για να μου φύγει το αίσθημα της πείνας που νιώθω: «πήρα ένα κουλουράκι για να ξεγελάσω την πείνα μου»·
- ξελιγώθηκα απ' την πείνα ή ξελιγώθηκα στην πείνα, πεινώ πάρα πολύ, πεινώ βασανιστικά: «μάνα, βάλε να φάω, γιατί ξελιγώθηκα απ' την πείνα»·
- όποιος τρέφεται μ' ελπίδες, πεθαίνει της πείνας, βλ. λ. [ελπίδα](#)·
- πεθαίνω απ' την πείνα ή πεθαίνω στην πείνα ή πεθαίνω της πείνας, **α.** πεινώ υπερβολικά: «πάμε να τσιμπήσουμε κάτι, γιατί πεθαίνω της πείνας». **β.** δεν έχω να φάω, ιδίως επειδή είμαι πολύ φτωχός: «στις τριτοκοσμικές χώρες, ο κόσμος πεθαίνει απ' την πείνα». (Λαϊκό τραγούδι: *κι αυτό δεν τους το δίνουμε καθημερινά, τι κρίμα, γέροι, γυναίκες και παιδιά **πεθαίνουν απ' την πείνα***)·
- πείνα και των γονέων! πολύ μεγάλη πείνα και, κατ' επέκταση, πολύ μεγάλη φτώχεια: «απ' τη μέρα που χρεοκόπησε, πείνα και των γονέων στο σπίτι του!»·

- *περνώ πείνα* ή *περνώ πείνες*, **α.** δεν έχω καθόλου χρήματα, είμαι εντελώς άφραγκος και, κατ' επέκταση, περνώ περίοδο μεγάλης φτώχειας: «μη μου ζητάς ούτε ένα ευρώ, γιατί τον τελευταίο καιρό περνώ πείνες». **β.** στερούμαι έντονα κάτι, ιδίως το σεξ: «ψήσε την γκόμενά σου να φέρει καμιά φιλενάδα της, γιατί περνώ πείνες». Στον τύπο *περνώ μια πείνα!* ή *περνώ κάτι πείνες!* με τα αορ. *μια* και *κάτι* επιτείνεται η έννοια της πείνας και η φρ. κλείνει πολλές φορές με το *μα τι πείνα!* ή *μα τι πείνες(!)*.

- *σπάω την πείνα μου*, βλ. φρ. *ξεγελώ την πείνα μου*.

- *τον τάραξα απ' την πείνα* ή *τον τάραξα στην πείνα*, τον έκανα να υποφέρει από την πείνα: «είχα να του δώσω τρεις μέρες να φάει και τον τάραξα απ' την πείνα». (Λαϊκό τραγούδι: *μεθυσμένος όλη μέρα, πού γυρνάς και μπεκρουλιάζεις και την οικογένειά σου απ' την πείνα την ταράζεις;*)

- *τους θέρισε η πείνα*, πέθαναν από την πείνα, από την ασιτία: «στην Κατοχή έβλεπες νεκρούς στους δρόμους, που τους είχε θέρσει η πείνα».

- *τραβώ πείνα* ή *τραβώ πείνες*, βλ. φρ. *περνώ πείνα*.

- *χορταίνω την πείνα μου*, ικανοποιώ απόλυτα την αίσθηση της πείνας που έχω: «στο πρώτο εστιατόριο που βρήκα στο δρόμο μπήκα μέσα και χόρτασα την πείνα μου».

- *ψοφώ απ' την πείνα* ή *ψοφώ στην πείνα* ή *ψοφάω της πείνας*, βλ. φρ. *πεθαίνω απ' την πείνα*.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας